

Мониторинг и оценка на
антикорупционните политики на
институционално равнище

PRESENTATION

Методология на оценката

Корупционни рискове

Антикорупционни политики и мерки

Ефект от прилагането на антикорупционните политики

Структура на мониторинга

Модул 1

- Оценка на риска от корупция
- Оценка на обхващането на риска от АК политики

Модул 2 Модул 3

- Модул 2. Оценка на приложимостта на АК политики
- Модул 3. Степен на прилагане на АК политики

Модул 4

- Модул 4. Опит на служителите с корупционни практики

Структура на мониторинга

Модул 1

- Оценка на риска от корупция
- Оценка на обхващането на риска от АК политики

Модул 2 Модул 3

- Модул 2. Оценка на приложимостта на АК политики
- Модул 3. Степен на прилагане на АК политики

Модул 4

- Модул 4. Опит на служителите с корупционни практики

Оценка на риска и противодействие на риска чрез антикорупционни политики

- Чрез интервюта с експерти и ръководството на институцията се събира информация за:
 - Системата от дейности, извършвани в организацията
 - Корупционни рискове, свързани с всяка дейност
 - Механизми на най-често срещаните корупционни действия
 - АК политики/мерки за противодействие
- Цел: да се интервюират 2-3 експерти от всяка институция.

Предварителен етап: анализ на структурата на организацията (институцията)

- Цел: да се разработи пълен (но не прекалено подробен) списък на основните дейности на организацията
- Спазва се една и съща логика при всички организации: назначаване, уволняване и кариерно израстване, обществени поръчки, специфични дейности
- Списъците не би следвало да са по-дълги от 10-15 дейности, за да не се затруднява последващата оценка
- Предварителният списък се обсъжда с експерти от организацията

Структура от дейности: пример

Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Ниво 4
Обществени поръчки	ОП за покупка на оборудване и ИКТ	...	
	ОП за издаване на разрешителни за дейност в граничната зона	...	
	
Услуги	Предотвратяване на незаконно преминаване на границата	Предотвратяване на незаконно преминаване на хора	...
		Предотвратяване на незаконно преминаване на МПС	...
	Превенция/контрол на трафик на хора и контрабанда	Предотвратяване на трафик на хора	Предотвратяване на трафик с цел сексуална експлоатация
		Предотвратяване на контрабанда на акцизни стоки	Предотвратяване на трафик с други цели
			Предотвратяване на контрабанда на цигари и тютюневи изделия
		Предотвратяване на контрабанда на алкохол	
	
Обработка на документите на преминаващи МПС	

Дълбочинни интервюта с експерти

- На експертите се обясняват основните типове корупция във връзка с всяка дейност
- Експертите оценяват корупционният риск за всяка дейност по скала от 1 до 100
- Експертите описват евентуалните механизми на корупционните практики, там където е налице корупционен риск
- Изброяват се антикорупционните политики, там където има споменати корупционни рискове
- Наличието на антикорупционна политика се оценява на основата на:
 - 1) Наличие на формално описание на политиката
 - 2) Наличието на система за контрол и санкции

Примери за структурата на оценката

Дейност 1: Предотвратяване на незаконно преминаване (всички видове)						
Оценки по Модул 1			Оценки по Модул 2	Наличие на (Да-Не)		
Форми на корупция	Корупционен риск (0-100%)	Коментари и описание на механизмите на корупция	Коментари за специфични антикорупционни политики	Описание на дължимото поведение	Система за контрол	Система от санкции
Подкуп						
Непотизъм						
Клиентелизъм						
Търговия с влияние						
Злоупотреба с права						
Злоупотреба със собственост						

Структура на мониторинга

Модул 1

- Оценка на риска от корупция
- Оценка на обхващането на риска от АК политики

Модул 2 Модул 3

- Модул 2. Оценка на приложимостта на АК политики
- Модул 3. Степен на прилагане на АК политики

Модул 4

- Модул 4. Опит на служителите с корупционни практики

Модули 2 и 3: Приложимост, прилагане и опит с корупцията

- Създава се списък от 10-15 политики, специфични за изследваната институция
- Разработва се онлайн въпросник.
- Дълбочинни интервюта: експертни оценки, мнения и коментари по избраните политики

Критерии за оценка на приложимостта на антикорупционните политики

- АКП е добре описана и има ясна процедура/технология за приложение (дизайн)
- Практическото и приложение е лесно (адекватност)
- Служителите са запознати с политиката (запознатост)
- Служителите оценяват политиката като смислена (целесъобразност)
- Ръководителите упражняват редовен контрол (контрол)
- Съществува система от санкции в случаи на нарушения (санкции)

Критерии за оценка на прилагането на АКП

- Прилагането отразява степента на реално налагане на дадена АКП в дейността на организацията
- Дадена АКП е „прилагана“ ако са налице свидетелства (доклади, отчети и др.) за индикаторите, отразяващи нейната приложимост (контрол, санкции, целесъобразност и пр.)
- Приложимостта фокусира върху организационното устройство, докато прилагането върху реалното прилагане на политиките

Опит на служителите с корупция и АКП

Опитът се отразява чрез индикатори за:

- Самата АКП
- Корупционните рискове, свързани с тази политика
- Случаи на корупция

ПРЕДВАРИТЕЛЕН ПИЛОТЕН ТЕСТ

Предварителен пилотен тест

- Две организации (институции) – Гранична полиция, Софийска община
- Тестван е модул 1 (списък дейности и оценка на корупционни риск)
- 7 дълбочинни интервюта (3 експерти в ГП и 2 в СО)
- Преформулирани са дефинициите и общият подход към дефиниране на дейностите и оценката на корупционните рискове

Основни проблеми

- **Достъп до експерти**
- **Резервираност на експертите**
- **Недостатъчна информираност на експертите**

Други проблеми

- **Концептуални.** За някои експерти е трудно да различават дейностите на организацията от дейностите на различните подразделения.
- **Разбиране на корупцията.** Експертите не винаги са запознати с някои проявления на корупцията (например „непотизъм“) и/или не смятат, че това е корупция
- **АКП** – има значително разминаване между въведената в проекта концепция за АКП и представите на експертите за АКП

Оценка на риска: Гранична полиция

- Големи различия между оценките на експертите
- Нежелание/ неудобство да се навлиза в подробности за различни механизми (дори когато корупционния риск се оценява като голям

Оценка на риска в Гранична полиция

Дейности	Средна оценка на риска (2 експерта)					Разлика между експертите		
	Подкуп	Непот изъм	Клиен тели- зъм	Търговия с влияние	Под куп	Непо- тизъм	Клиен тели- зъм	Търговия с влияние
Охранителна дейност (зелена граница)	50	30	0	15	0	40	NA	30
КПП – контролна дейност	50	10	0	10	NA	NA	NA	NA
Оперативно-издирвателна и разследваща дейност- контрабанда	27,5	10	17,5	0	45	20	35	NA
Разследваща дейност (дознатели)	20	10	0	0	30	20	0	NA
ОИД – нелегална миграция	17,5	10	17,5	0	25	20	35	NA
ОИД – трафик на хора	12,5	10	17,5	0	15	20	35	NA

Гранична полиция: антикорупционни политики

- Липса на готовност да се говори за конкретни АКП
- Липса на ясно дефинирани АКП
- Наличие на политики, споменати като АПК, но твърде общи (информатори)

Гранична полиция: антикорупционни механизми

Дейност	Корупционен риск	Механизми	АКП 1	АКП 2
Охранителна дейност (зелена граница) – предотвратяване на нелегална миграция	50	1. Traffickers bring illegal immigrants across the green border	Контрол на втора линия	Информатори
Контролна дейност на КПП	50	Организирано преминаване на КПП; служителите на КПП получават подкуп	Ротация	Информатори
Оперативно-издирвателна и разследваща дейност – предотвратяване на контрабанда	27,5			Информатори

Подходът за преодоляване на проблемите

- Скъсен списък на корупционни действия (оставени само най-разпознаваемите видове корупционни практики)
- Ясни дефиниции за видовете корупция: подкуп, непотизъм, клиентелизъм, търговия с влияние
- Ясни примери за АКП (запознават се експертите преди интервюто)
- Разработване на онлайн въпросник, който до голяма степен преодолява нуждата от оценка на риска от експерти

Благодаря за вниманието!